

Svar til Peter Sporleder (V) og Almaz Mengesha (LA) på spørgsmål om udgifter til folkeskoleområdet

8. marts 2019
Side 1 af 8

Peter Sporleder (V) og Almaz Mengesha (LA) har stillet de fem nedenstående spørgsmål til folkeskolernes økonomi:

1) Hvor mange udgifter bruger Aarhus Kommune pr. elev i folkeskolen. Hvordan er disse udgifter sammenlignet med landsgennemsnittet, og andre kommuner, som Aarhus Kommune ofte bliver sammenlignet med?

2) Hvor mange af pengene går direkte til undervisning? Hvor mange af pengene bruges på administration, og hvordan fordeles resten? Gerne i diagramform, hvis muligt.

3) Hvordan har udgifterne pr. elev i folkeskolen udviklet sig de seneste 10 år? Hvordan er netto udviklingen fordelt på udgifter til undervisning, administration mm.?

4) Er udgifterne til administration pr. elev i folkeskolen vokset de seneste 10 år? I bekræftende fald, hvilke administrative opgaver er pengene blevet brugt på?

5) Hvordan har forholdet mellem udgifter til undervisning og udgifter til administration pr. elev udviklet sig de seneste 10 år? Bliver der brugt relativt flere penge pr. elev på administration i forhold undervisning end tidligere? I bekræftende fald, hvad ligger til grund for denne udvikling?

De fem spørgsmål besvares enkeltvis i det følgende. Dog gælder det generelt for besvarelsen af spørgsmål 2-5, at skolerne ikke detailstyres af forvaltningen jf. decentraliseringsordningen, hvorfor der ikke kan redegøres for de konkrete prioriteringer på skolerne.

Budgetmæssigt tildeles skolerne en pose penge efter en række objektive kriterier, for at forsøge at stille tilbuddene ens ved at tage højde for eventuelt forskellige udgangspunkter. Inden for rammerne af lovgivningen og byrådets beslutninger samt de administrative regler, kan den decentrale leder prioritere budgettet til at løse kerneopgaven bedst muligt under de givne lokale forhold.

Dette princip blev bekræftet for skoleområdet, da byrådet ved budgetforlig 2014 og implementeringen af den nye folkeskolereform tilkendegav, at gode løsninger kræver lokal tilpasning. Ved delegering af beslutningskompetencer til skolerne er der skabt et stort lokalt råderum, som fremmer skolens mulighed for at skabe en skole, der matcher de lokale forudsætninger og behov. Herved har skolens ledelse, i samarbejde med skolebestyrelse, medarbejde-

BØRN OG UNGE

Økonomi og Administration
Aarhus Kommune

Budget og Regnskab Service

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 23 37 12 06

Direkte e-mail:
helar@aarhus.dk

Sag: 19/008237-2
Sagsbehandler:
Henrik Larsen

re og øvrige samarbejdsparter de bedste forudsætninger for at omsætte de politiske intentioner til virkelighed.

Et væsentligt element i den økonomiske decentralisering er, at budgetansvar og beslutningskompetence følges ad, og dette er også i udstrakt grad lagt til grund for udmøntningen af decentraliseringsordningen. Den økonomiske og faglige decentralisering går således hånd i hånd. De heraf følgende lokale forskelle medfører et element af usikkerhed, når skolernes udgifter grupperes ud fra en standardkontoplan, der kan være anvendt forskelligt ligesom skolernes kan have en forskellig fordeling af opgaverne mellem personalet – eksempelvis mellem den administrative leder og de pædagogiske ledere.

Der er derudover en række væsentlige forbehold ved at sammenligne udgifter til undervisning over en periode på 10 år fra 2009-2018. Særligt ændringerne som følge af folkeskolereformen med ikrafttræden fra skoleåret 2014/15 har stor betydning. Med reformen blev timetallet øget samtidig med, at lærerne også skulle undervise mere. Begge dele påvirker skolernes udgifter til undervisning. Forud for skolereformen, var der i 2013 lockouten, der reducerede skolernes udgifter i 2013, men øgede dem i 2014, da skolerne skulle indhente den aflyste undervisning. Herudover er der i en tiårig periode bl.a. ændret i skolestrukturen i Aarhus, hvilket også kan få indflydelse på sammenligningen af udgifter.

Hertil kommer ændringer i Økonomi- og indenrigsministeriets konteringsregler, hvor bl.a. indførelsen af gruppering 200 til registrering af udgifter til administration og ledelse på skolerne kan nævnes.

Ovenstående betyder, at besvarelsen i det følgende er et udtryk for det muliges kunst og, at der under de aggregerede data som præsenteres, kan være flere forskellige forklaringer og bevægelser, som påvirker konklusionerne.

Ad 1) Hvor mange udgifter bruger Aarhus Kommune pr. elev i folkeskolen. Hvordan er disse udgifter sammenlignet med landsgennemsnittet, og andre kommuner, som Aarhus Kommune ofte bliver sammenlignet med?

Af de Kommunalstatistiske meddelelser fremgår et nøgletal, der opgør udgifterne i 2017 pr. elev i folkeskolen. Nøgletallet dækker driften af folkeskolen ekskl. SFO, men indeholder udgifter til sygehusundervisning, PPR, befording, specialundervisning i regionale tilbud, kommunale specialskoler samt efter- og videreuddannelse.

Nøgletallet indeholder både udgifter, der afholdes decentralt på skolerne og centralt som eksempelvis befording, PPR mv. Udgifter til drift af specialskolerne henregnes også til de centrale udgifter.

Ved en sammenligning mellem kommunerne i 6-by samarbejdet ses det, at udgiften pr. elev i Aarhus ligger nogenlunde i midten når der ses bort fra

København, mens Aarhus ligger godt 2.000 kr. under landsgennemsnittet for driftsudgifter pr. elev.

8. marts 2019
Side 3 af 8

Esbjerg	Odense	Aarhus	Aalborg	Randers	København	Landsgennemsnit
71.773 kr.	72.661 kr.	77.011 kr.	77.599 kr.	82.391 kr.	86.087 kr.	79.256 kr.

Note: Beløb i 2017 p/l.

Kilde: Kommunalstatistiske meddelelser.

Ad 2) Hvor mange af pengene går direkte til undervisning? Hvor mange af pengene bruges på administration, og hvordan fordeles resten? Gerne i diagramform, hvis muligt.

Til opgørelsen af, hvor mange af skolernes midler der anvendes til undervisning ses alene på udgifter afholdt ude på skolerne. (eksklusiv specialskolerne) Skolerne har alle en fælles standardkontoplan på overordnet niveau som udgifterne konteres på. Der kan være lokale forskelle i konteringspraksis, der giver usikkerhed i tallene.

Den overordnede kontoplan for hver enkelt skole ses herunder, hvor Strandskolen er anvendt som eksempel.

	Udgifter
Strandskolen	Skoleleder og administrativ leder (og pædagogiske ledere frem til og med 2012)
Rengøring	Rengøringsudgifter
Administration	Administrativt personale samt øvrige udgifter
Bygninger	Bygningsdrift herunder forbrugsafgifter samt indvendig vedligeholdelse
Skolefrokostordning	Kantinedrift
Undervisning	Undervisningspersonale inkl. undervisning i specialklasser, pædagogiske ledere (fra 2013), elevaktiviteter, undervisningsmaterialer samt skolebibliotek mv.

For at lave den efterspurgte opdeling af skolernes udgifter i henholdsvis undervisning, administration mv. anvendes opdelingen i skolernes kontoplan. Udgifterne til undervisning opgøres således i en bred forstand, hvori der både indgår udgifter til lønundervisningspersonalet, lønudgifter til de pædagogiske ledere, udgifter til materialer i forbindelse med undervisningen mv. Lønudgifterne til undervisningspersonalet dækker både den tid, som undervisningspersonalet anvender sammen med børnene samt tid til forberedelse og tid til personalets øvrige opgaver.

Med denne fremgangsmåde fordeler skolernes udgifter i 2018 sig som det fremgår af nedenstående tabel.

Fordeling af skolernes udgifter	Udgift pr. elev	I procent
Undervisning	53.911	81%
Administration	2.572	4%
Skoleleder og administrativ leder	2.339	4%

8. marts 2019
Side 4 af 8

Rengøring og bygningsdrift	6.984	11%
Skolefrokostordning	372	1%
I alt	66.178	100%

Note: Beløb i 2018 p/l

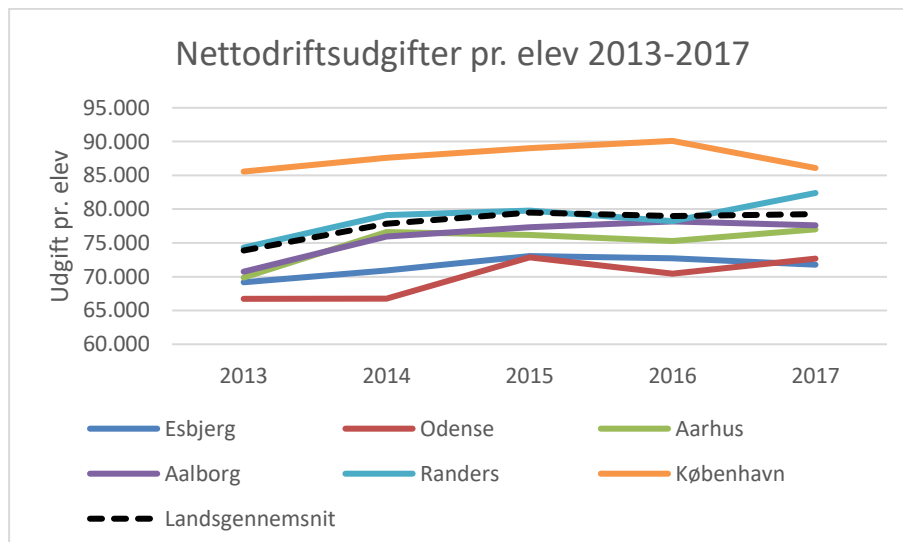
Når den samlede udgift pr. elev afviger fra nettodriftsudgiften på 77.011 kr. pr. elev, der anvendes til besvarelsen af det første spørgsmål, skyldes det, at den høje pris indeholder udgifter der er afholdt både decentralt og centralt, mens den lave pris på 66.178 kr. pr. elev alene relateres til udgifter afholde decentralt på skolerne. Som nævnt ovenfor, indeholder de centralt afholdte udgifter for eksempel befordring, PPR-ydelser som psykologer og tale-høre konsulenter, ligesom udgifter til specialskolerne afholdes også ad disse midler.

Som det fremgår af den ovenstående tabel, går den overvejende andel af skolernes udgifter til undervisning i en bred forstand.

Ad 3) *Hvordan har udgifterne pr. elev i folkeskolen udviklet sig de seneste 10 år? Hvordan er netto udviklingen fordelt på udgifter til undervisning, administration mm.?*

I diagrammet herunder ses udviklingen i nøgletallet nettodriftsudgiften pr. elev som opgjort i de kommunalstatistiske meddelelser. I den seneste udgivelse er udgifterne sammenlignet for perioden 2013-2017, hvorfor den samme tidsafgrænsning anvendes her.

I hele perioden gælder, at udgiften pr. elev Aarhus ligger nogenlunde i midten af 6-byerne, når der ses bort fra København og, at Aarhus ligger under landsgennemsnittet i hele perioden.

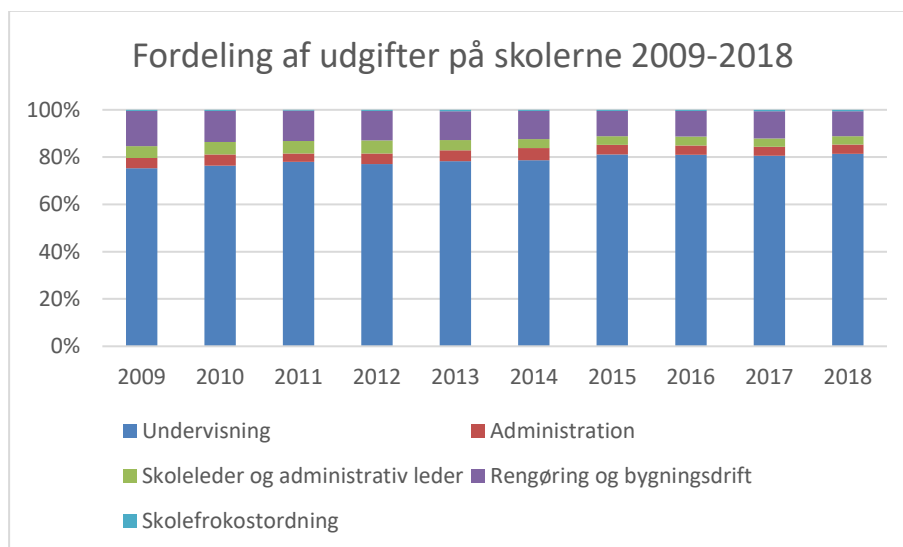
Note: Beløb i 2017 p/l

Kilde: Kommunalstatistiske meddelelser

Fordelingen af skolernes udgifter mellem de forskellige kategorier i kontoplanen er vist i nedenstående diagram for perioden 2009-2018. Diagrammet er baseret på udgifterne afholdt på skolerne og ser bort fra eksempelvis udgifter til befordring mv.

8. marts 2019

Side 5 af 8

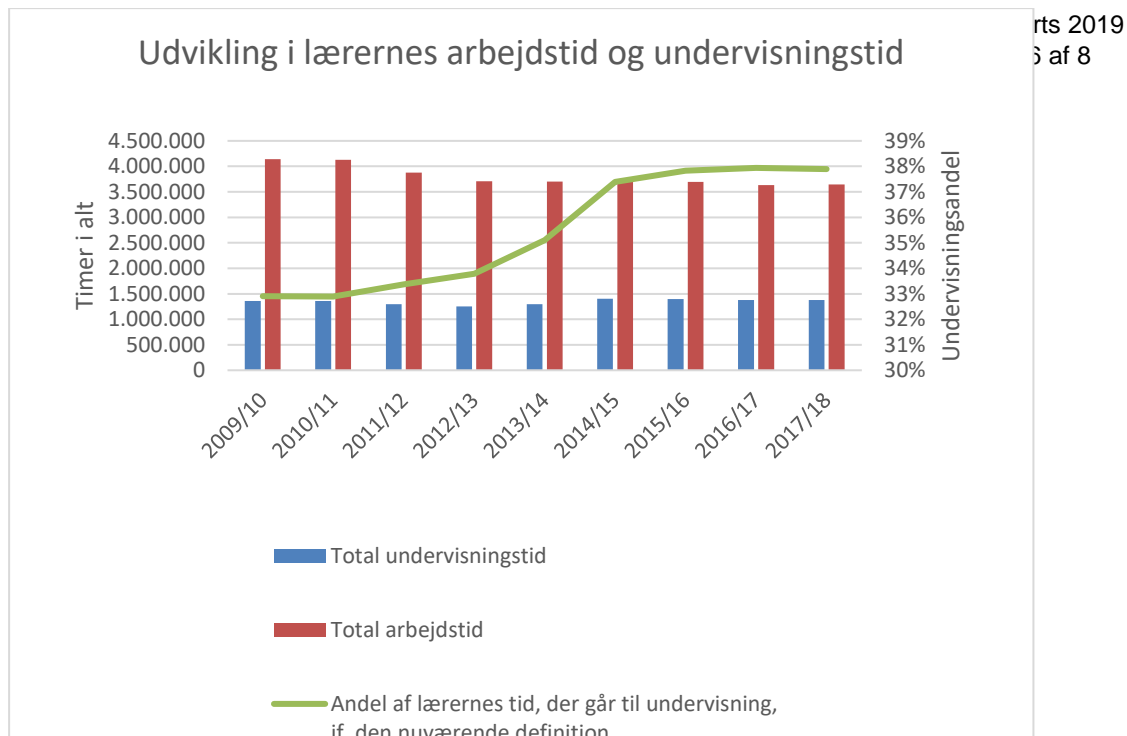

Kilde: Udtræk fra Aarhus Kommunes økonomisystem

Det fremgår af diagrammer herover, at undervisningsdelen udgør den overvejende del af aktiviteten på skolerne og, at undervisningen fylder gradvist mere og mere i skolernes økonomi i den viste periode.

Som tidligere beskrevet viser udviklingen i skolernes forbrug ikke alene drevet af skolernes prioriteringer, men vil blive påvirket af "ydre" forhold såsom politiske forlig både i folketinget og i byrådet. I den viste periode i ovenstående diagram er der bl.a. indgået forlig om skolestrukturen i Aarhus og en folkeskolereform, hvor antallet af undervisningstimer er øget for både elever og lærere.

Diagrammet herunder viser hvordan lærernes arbejdstid har udviklet sig fra 2009/10 – 2017/18 i Aarhus. I absolutte tal er undervisningstiden steget i perioden, mens lærernes samlede arbejdstid er faldet. Der er således sket en effektivisering på skolerne, der er med til at finansiere de flere undervisningstimer som folkeskolereformen medførte fra skoleåret 2014/15, hvilket afspejles i en stigende undervisningsandel for lærerne.

rets 2019
3 af 8

Kilde: Opgørelsen er lavet på baggrund af Børn og Unges ledelsesinformationssystem

Det anvendte undervisningsbegreb er ændret to gange i den viste periode og begge ændringer forstærker stigningen i lærernes undervisningsandel, der bl.a. stiger som følge af finansieringen af folkeskolereformen, hvor lærernes forudsættes at kunne undervise 734 timer (faglig undervisning) om året mod tidligere 658 timer (faglig undervisning).

Ad 4) Er udgifterne til administration pr. elev i folkeskolen vokset de seneste 10 år? I bekræftende fald, hvilke administrative opgaver er pengene blevet brugt på?

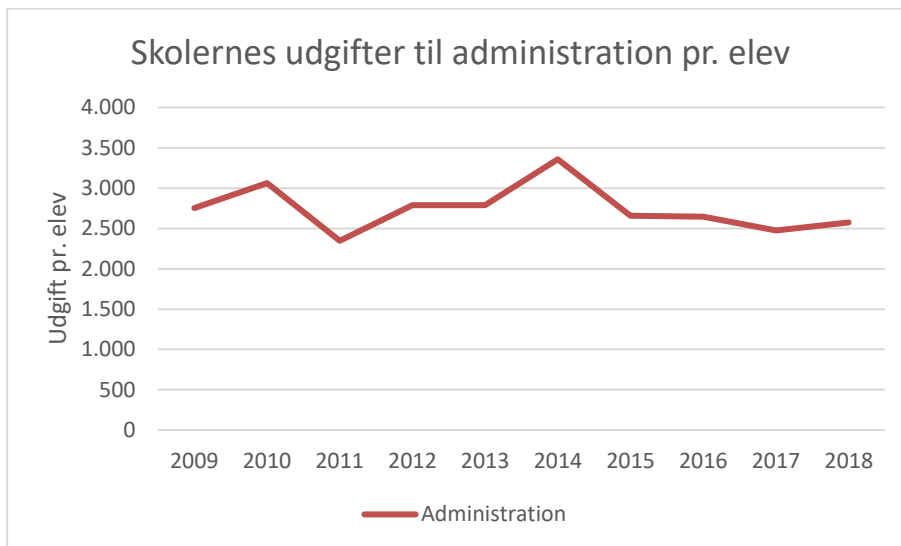
Til besvarelsen af dette spørgsmål ses igen alene på de decentrale udgifter på skolerne. Opgørelsen af udgifter til administration afgrænses efter opbygningen af skolernes kontoplan og udgifter på afsnittet "Administration" indgår. Dermed dækker definitionen af administration udgifter til det administrative personale samt varekøb og tjenesteydelser konteret på dette konto-afsnit. Udgifter til de administrative ledere indgår ikke ligesom administrativt personale, der konteres på andre dele af kontoplanen, heller ikke indgår. Der er flere forhold, der gør opgørelsen usikker. Udover, at der kan være forskellig konteringspraksis mellem skolerne og, at den kan ændre sig henover årene, dækker perioden også ændringer i skolestrukturen samt indførelsen af de administrative fællesskaber, hvor de administrative opgaver

løses fælles for skoler og dagtilbud forankret på skolerne og med betaling fra dagtilbuddet til skolerne. Derudover er der nogle relativt store udsving i udgifterne til øvrige varekøb i den undersøgte periode, der ikke direkte kan tages som udtryk for mere eller mindre administration på skolerne.

8. marts 2019
Side 7 af 8

Udviklingen i skolernes udgifter til administration fremgår af diagrammet herunder.

Kilde: Opgørelse på baggrund af data fra Aarhus Kommunes økonomisystem

Det fremgår, at der er et lille fald i skolernes udgifter til administration pr. elev henover perioden fra 2009-2018 på ca. 7 procent.

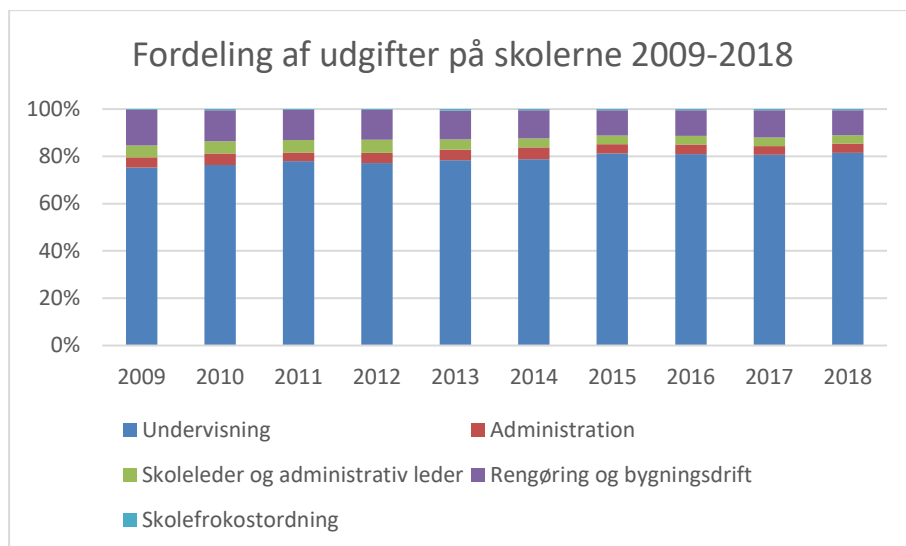
Udsvingene i 2011 og 2014 kan især forklares med udsving i udgifter til varekøb.

Det bemærkes endvidere, at udgifterne til administration pr. elev er relativt stabile fra 2015-2018. Som beskrevet spiller mange faktorer ind på udgifterne til administration pr. elev, hvorfor udviklingen skal tages med et vist forbehold.

Ad 5) Hvordan har forholdet mellem udgifter til undervisning og udgifter til administration pr. elev udviklet sig de seneste 10 år? Bliver der brugt relativt flere penge pr. elev på administration i forhold undervisning end tidligere? I bekræftende fald, hvad ligger til grund for denne udvikling?

Som det fremgår af diagrammet herunder (der også er anvendt i besvarelsen af spørgsmål 3), udgør skolernes udgifter til administration pr. elev en faldende andel af skolernes samlede udgifter fra 2009-2018.

Opgørelsen er lavet på baggrund af udgifter konteret på skolerne og opdelingen følger skolernes kontoplan.

8. marts 2019
Side 8 af 8

Kilde: Opgørelse på baggrund af data fra Aarhus Kommunes økonomisystem

Det fremgår endvidere af diagrammet, at skolernes udgifter til undervisning udgør en stigende andel i perioden 2013-2018.

Som beskrevet i besvarelsen af de øvrige spørgsmål kan denne udvikling dels henføres til prioriteringer lokalt på skolerne og delt til strukturelle ændringer såsom ændringer i skolestrukturen, indførelsen af folkeskolereformen og den længere skoledag samt ændringer i lærernes arbejdstid.

Men venlig hilsen

Thomas Medom
rådmand

/

Martin Østergaard Christensen
direktør